Ontwerp Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rijn en IJssel 2026

Ontwerp Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rijn en IJssel 2026

Intitulé

Participatie – en Inspraakverordening Waterschap Rijn en IJssel 2026

Het algemeen bestuur van het waterschap Rijn en IJssel;

gelezen het voorstel van het college van dijkgraaf en heemraden van DATUM COLLEGEBESLUIT;

gelet op artikel 79 van de Waterschapswet;

BESLUIT:

Vast te stellen de Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rijn en IJssel 2026

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. Waterschap: Waterschap Rijn en IJssel;
b. Bestuursorgaan: het college van dijkgraaf en heemraden of het algemeen bestuur van het waterschap;
c. Het college: college van dijkgraaf en heemraden;
d. College van dijkgraaf en heemraden: het dagelijks bestuur van het waterschap;
e. Inspraak: de door of namens een bestuursorgaan aan ingezetenen en belanghebbenden geboden gelegenheid om hun zienswijze kenbaar te maken over door het bestuursorgaan te nemen besluiten en voorgenomen beleid;
f. Beleidsvoornemen: het voornemen van het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur tot het vaststellen of wijzigen van beleid;
g. Ingezetene: ingezetene van het waterschap in de zin van artikel B 4 van de Kieswet;
h. Belanghebbende: belanghebbende in de zin van artikel 1:2 van de Algemene wet bestuursrecht;
i. (Publieks)participatie: betrekken van ingezetenen en belanghebbenden, in welke vorm dan ook, bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid, projecten en programma's, gericht op besluitvorming door het waterschap;
j. Overheidsparticipatie: de manier waarop het waterschap ondersteuning of een bijdrage geeft aan initiatieven van ingezetenen, maatschappelijke organisaties, bedrijven of andere belanghebbenden;
k. Uitdaagrecht: het recht van ingezetenen en maatschappelijke initiatieven om een verzoek bij het bevoegde bestuursorgaan in te dienen om de feitelijke uitvoering van een taak van het waterschap over te nemen.

Artikel 2 Reikwijdte verordening

1. Deze verordening is van toepassing op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid, verordeningen, regelingen, programma's en besluiten door het waterschapsbestuur in de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden.
2. Deze verordening is niet van toepassing op participatie of andere initiatieven van ingezetenen en belanghebbenden die op een andere wijze in regelgeving of procedures is geregeld.
3. Participatie en inspraak wordt uitsluitend verleend aan ingezetenen en belanghebbenden.

Artikel 3 Mandaat

De in deze verordening onder hoofdstukken 2 tot en met 5 bepaalde bevoegdheden van het college, kunnen door het college worden gemandateerd.

Hoofdstuk 2 Inspraak

Artikel 4 Onderwerp van inspraak

1. Het college kan besluiten dat inspraak wordt geboden bij de voorbereiding van waterschapsbeleid, het vaststellen van verordeningen, regelingen of besluiten van algemene strekking, behoudens het bepaalde in lid 3.
2. Inspraak wordt altijd toegepast als de wet daartoe verplicht.
3. Bij de volgende besluiten wordt in ieder geval inspraak verleend:
   a. Verordeningen;
   b. De legger;
   c. Beleidsregels.
4. Geen inspraak wordt verleend:
   a. indien inspraak bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten;
   b. ten aanzien van ondergeschikte herzieningen van eerder vastgesteld beleid of genomen besluit;
   c. indien er sprake is van uitsluitend interne of organisatorische werking;
   d. indien sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
   e. op beslissingen over de financiën van het waterschap, zoals het opstellen en vaststellen van de begroting en ten aanzien van belastingverordeningen;
   f. als de besluiten naar het oordeel van het college daarvoor naar hun aard en naar hun belang niet in aanmerking komen;
   g. indien de vereiste spoed zich daartegen naar het oordeel van het college verzet.

Artikel 5 Inspraakgerechtigden

Inspraak wordt verleend aan ingezetenen en belanghebbenden.

Artikel 6 Inspraakprocedure

1. Inspraak vindt plaats overeenkomstig afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.
2. In afwijking van het eerste lid kan het college een andere inspraakprocedure vaststellen.

Artikel 7 Terinzagelegging

Het ontwerp van het te nemen besluit of beleidsvoornemen wordt gedurende zes weken ter inzage gelegd op het kantoor van het waterschap. Daarnaast vindt publicatie plaats in het Waterschapsblad.

Artikel 8 Eindverslag

1. Ter afronding van de inspraak maakt het college een eindverslag op.
2. Het eindverslag bevat in elk geval:
   a. een overzicht van de gevolgde inspraakprocedure;
   b. een weergave van de zienswijzen die tijdens de inspraak mondeling of schriftelijk naar voren zijn gebracht;
   c. een reactie op deze zienswijzen, waarbij met redenen omkleed wordt aangegeven op welke punten al dan niet tot aanpassing van het beleidsvoornemen of besluit wordt overgegaan.
3. Het college informeert degenen die bij de voorbereiding hun zienswijze naar voren hebben gebracht over het eindverslag.

Hoofdstuk 3 Publieksparticipatie

Artikel 9 Onderwerp van participatie

1. Het college kan besluiten dat participatie plaatsvindt.
2. Participatie wordt altijd toegepast als de wet daartoe verplicht.
3. Geen participatie wordt toegepast:
   a. indien participatie bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten;
   b. ten aanzien van ondergeschikte herzieningen van eerder vastgesteld beleid of besluit;
   c. indien er sprake is van uitsluitend interne of organisatorische werking;
   d. indien sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
   e. op beslissingen over de financiën van het waterschap, zoals het opstellen en vaststellen van de begroting en ten aanzien van belastingverordeningen;
   f. als de besluiten naar het oordeel van het college daarvoor naar hun aard en naar hun belang niet in aanmerking komen;
   g. indien de vereiste spoed zich daartegen naar het oordeel van het college verzet.

Artikel 10 Procedure participatie

1. De wijze waarop participatie plaatsvindt wordt bepaald met in achtneming van het door het algemeen bestuur vastgestelde participatiebeleid.
2. Het waterschap geeft voorafgaand aan de start van de participatieprocedure kennis van het voornemen hiertoe op de voor die procedure passende wijze. In deze kennisgeving wordt ingegaan op welke wijze participatie zal plaatsvinden.

Artikel 11 Eindverslag

1. Ter afronding van de participatieprocedure maakt het college een eindverslag op.
2. Het eindverslag bevat in elk geval:
   a. een overzicht van de gevolgde participatieprocedure;
   b. een weergave van de belangrijkste uitkomsten van het participatieproces.
3. Het eindverslag wordt op dezelfde wijze openbaar gemaakt als waarop ook de kennisgeving voor participatie heeft plaatsgevonden.
4. Het college brengt het eindverslag ter kennis aan het algemeen bestuur indien het participatie bij een voorstel aan het algemeen bestuur betreft.

Hoofdstuk 4 Overheidsparticipatie

Artikel 12 Procedure overheidsparticipatie

1. Overheidsparticipatie kan worden ingezet als naar het oordeel van het college een ingediend publieksinitiatief past binnen de kaders van het waterschapsbeleid en bijdraagt aan de doelstellingen van het waterschap.
2. Het college stelt een model vast voor het indienen van publieksinitiatieven waarmee aan initiatiefnemer(s) de informatie wordt gevraagd die nodig is voor beoordeling van het initiatief.
3. Het college besluit over deelname aan overheidsparticipatie en kan daaraan voorwaarden en beperkingen stellen.
4. Een ingezetene die een publieksinitiatief indient moet voldoen aan de vereisten van het kiesrecht voor de leden van het algemeen bestuur, met uitzondering van de leeftijd. De indiener moet zestien jaar of ouder zijn.
5. Het college kan overheidsparticipatie aan publieksinitiatieven weigeren, als er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat:
   a. het initiatief doelstellingen beoogt die in strijd zijn met het algemeen belang;
   b. het initiatief discriminatie oplevert en in strijd is met artikel 1 Grondwet;
   c. er sprake is van onvoldoende draagvlak voor het initiatief bij omwonenden, belanghebbenden of de betrokken bewoners;
   d. het initiatief naar het oordeel van het college op financiële, juridische of praktische gronden niet haalbaar is.
6. Het college weigert medewerking aan een publieksinitiatief als dat zich richt op:
   a. uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
   b. waterschapsbelastingen en -tarieven;
   c. vaststelling en wijziging van de waterschapsbegroting, de jaarrekening en de goedkeuring van de begroting;
   d. een onderwerp dat niet behoort tot de bevoegdheid van het waterschap;
   e. benoemen en functioneren van personen;
   f. handelingen en gedragingen van leden van het algemeen bestuur, van leden van het college of ambtenaren;
   g. onderwerpen waartegen een bezwaar- of beroepsprocedure in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht openstaat of heeft opengestaan of onderwerpen waarover de burgerlijke rechter is gevraagd een oordeel uit te spreken of heeft uitgesproken;
   h. een onderwerp waarover het waterschap korter dan twee jaren voor indiening van het initiatief een besluit heeft genomen;
   i. een onderwerp dat overwegend het privébelang van de indiener dient;
   j. doelstellingen die in strijd zijn met de wet.

Artikel 13 Vastlegging
Wanneer het verzoek wordt ingewilligd worden afspraken tussen het waterschap en de verzoeker schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst.

Hoofdstuk 5 Uitdaagrecht

Artikel 14 Uitdaagrecht en toepasselijkheid
1. Alleen rechtspersonen zonder winstoogmerk, zoals bewonersorganisaties, stichtingen of verenigingen, mogen een verzoek indienen om een taak van het waterschap over te nemen.
2. Commerciële ondernemingen en individuele personen (natuurlijke personen) kunnen geen gebruik maken van dit recht.

Artikel 15 Uitsluitingsgronden
Overname van de uitvoering van een waterschapstaak is in ieder geval niet mogelijk:
1. als het een lopend uitvoeringstraject of een ondergeschikte aanpassing daarvan betreft;
2. als de kosten van de uitvoering van de taak boven de Europese drempelwaarden uitkomen;
3. als het uitdaagrecht bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten;
4. als sprake is van uitvoering van hogere regelgeving of besluiten van hogere bestuursorganen waarbij het waterschap geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
5. inzake financiën, de begroting, de belastingen en tarieven voor dienstverlening bedoeld in de Waterschapswet;
6. als de uitvoering van een beleidsvoornemen dermate spoedeisend is dat het benutten van het uitdaagrecht niet kan worden afgewacht.

Artikel 16 Procedure uitdaagrecht
1. Het college stelt een model vast voor het indienen van een verzoek waarin aan initiatiefnemer(s) de informatie wordt gevraagd die nodig is voor beoordeling van het initiatief.
2. Het college kan aanvullende informatie opvragen.

Artikel 17 Beoordeling van het verzoek uitdaagrecht
1. Het college beoordeelt het verzoek en beslist over toewijzing.
2. Een verzoek wordt in ieder geval afgewezen als:
   a. het initiatief in strijd is met wet- of regelgeving of vastgesteld beleid;
   b. de veiligheid, kwaliteit en continuïteit niet geborgd zijn.
   c. het initiatief naar het oordeel van het college op financiële, juridische of praktische gronden niet haalbaar is.
3. Bij toewijzing van een verzoek kan het college daaraan voorwaarden en beperkingen stellen.
4. Het college beslist binnen 12 weken op het verzoek. Deze termijn kan in geval van complexe uitdagingen verlengd worden tot maximaal een jaar.

Artikel 18 Vastlegging
Wanneer het verzoek wordt ingewilligd worden afspraken tussen het waterschap en de verzoeker schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst.

Hoofdstuk 6 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 19 Inwerkingtreding
Deze verordening treedt in werking op de dag van bekendmaking.

Artikel 20 Intrekking oude verordening
De Inspraakverordening Rijn en IJssel 2012 wordt ingetrokken met ingang van de dag van inwerkingtreding van deze verordening.

Artikel 21 Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als ‘Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rijn en IJssel 2026’

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op DATUM vaststelling te Doetinchem,

mr. G.A. Karssenberg MBA
secretaris-directeur

drs. H.Th.M. Pieper
dijkgraaf

Toelichting op de Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rijn en IJssel 2026

Algemeen
Deze verordening geeft uitvoering aan artikel 79 van de Waterschapswet. De verordening stelt regels met betrekking tot de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van het waterschapsbestuur worden betrokken. Daarbij worden participatie en inspraak duidelijk onderscheiden van elkaar. Participatie kan niet in de plaats komen van de wettelijke vormen van inspraak. Deelnemers aan een participatietraject raken dus ook nooit hun recht op inspraak kwijt.

Deze verordening moet worden beschouwd als een aanvulling op participatie- en inspraakregelingen die zijn opgenomen in formele wetten, algemene maatregelen van bestuur of provinciale verordeningen. Als een wet, een algemene maatregel van bestuur of een provinciale verordening een participatie- of inspraakregeling voor een specifiek besluit bevat, dient de betreffende regeling en niet deze verordening te worden toegepast.

Participatie
Participatie is het betrekken van ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Het is een wederkerig proces waardoor via doelbewuste communicatie en directe interacties individuen, groepen en organisaties invloed hebben op en verantwoordelijkheden delen over collectieve vraagstukken, beslissingen of diensten die hun aangaan.

In de Omgevingswet en in het Omgevingsbesluit zijn regels over participatie opgenomen. De Omgevingswet geeft het bevoegd gezag en de initiatiefnemer de vrijheid eigen keuzes te maken voor de inrichting van het participatieproces. Daarom is in 2022 het participatiebeleid vastgesteld door het waterschapsbestuur. De locatie, het soort besluit, de omgeving en de betrokkenen zijn immers elke keer anders. Met dit beleid wordt invulling gegeven aan participatie door het in een vroegtijdig stadium betrekken van ingezetenen en belanghebbenden (onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit. Daarnaast stelt het waterschap zich ontvankelijk en constructief op wanneer het wordt uitgenodigd om mee te denken bij initiatieven van anderen. De bepalingen in deze verordening zijn een weerslag van die beleidsmatige leidraad. Met deze bepalingen en de uitvoering van het participatiebeleid wordt zorggedragen dat participanten te voren weten hoe en binnen welke kaders zij worden betrokken.

Inspraak
Voor wat betreft de inspraak wordt met deze verordening zoveel mogelijk aangesloten bij de eerdere inspraakverordening (2012). Inspraak wordt verleend door toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), voor zover in deze verordening niet anders is bepaald.

Het doel van de inspraak is tweeledig. Aan de ene kant wordt aan ingezetenen en belanghebbenden de mogelijkheid geboden om hun mening over een ontwerpbesluit naar voren te brengen. Aan de andere kant is het voor het waterschap een belangrijk hulpmiddel om op basis van een evenwichtige belangenafweging tot een besluit te komen.

Inspraak is slechts zinvol wanneer er voor het waterschapsbestuur een keuzemogelijkheid is. Indien het waterschap geen keuze heeft, hetgeen met name voor kan komen als het een gebonden besluit betreft dat voortvloeit uit een voorschrift van hoger gezag, kan het waterschap ook geen rekening houden met zienswijzen van ingezetenen en belanghebbenden. Hiervoor is in artikel 4 lid 4 een regeling opgenomen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen
In deze bepaling worden enkele kernbegrippen omschreven.

Met betrekking tot het begrip ‘ingezetene' wordt aansluiting gezocht bij artikel B 4 van de Kieswet. Dit artikel bepaalt dat ‘ingezetenen' degenen zijn die hun werkelijke woonplaats in het beheersgebied van het waterschap hebben. Degenen die volgens de gemeentelijke basisadministratie woonachtig zijn in het gebied worden, behoudens tegenbewijs, geacht de werkelijke woonplaats te hebben in het gebied en daarmee ‘ingezetene' te zijn.

De Awb verstaat onder het begrip ‘belanghebbende' in artikel 1:2 ‘degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken'. Dat betekent dat het belang bij het besluit reëel moet zijn. Het belang moet bepaalbaar zijn, waardoor degene die zich persoonlijk onderscheidt van mensen die enig belang hebben bij het besluit. Het belang moet verder actueel zijn. Tenslotte geldt dat er voldoende verband (causaal verband) moet bestaan tussen de gevolgen van het initiatief/besluit en het geraakt worden van het belang. Voor bestuursorganen geldt verder dat de hun toevertrouwde belangen als hun belangen beschouwd moeten worden. Voor andere rechtspersonen geldt dat onder hun belangen ook de belangen worden geschaard die zij krachtens hun doelstellingen en feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen.

Met 'inspraak' wordt de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Awb bedoeld, in aansluiting op artikel 79 van de Waterschapswet, waarin deze afdeling van toepassing wordt verklaard op de beleidsvoornemens van het waterschap. Het gaat hier om de voorbereiding van waterschapsbeleid, verordeningen, regelingen en overige besluiten van algemene strekking. Het begrip beleidsvoornemens is derhalve een ruim begrip en beperkt zich niet tot beleidsregels als bedoeld in titel 4.3 van de Awb.

Ten aanzien van participatie wordt onderscheidt gemaakt in twee verschillende vormen: ‘(publieks)participatie’ is op initiatief van het waterschap, waarbij ingezetenen en belanghebbenden door het waterschap betrokken worden in welke vorm dan ook. (Publieks)participatie kent vele vormen en kan verschillend van omvang zijn. Dit kan enkele keukentafelgesprekken inhouden maar ook uitgebreide participatietrajecten. Hierbij zal aangesloten worden op het door het waterschap vastgestelde participatiebeleid (2022).

‘Overheidsparticipatie’ is op initiatief van derden. Het waterschap kan worden verzocht deel te nemen aan een publieksinitiatief.

Artikel 2 Reikwijdte verordening
Alleen inwoners in het beheergebied (ingezetenen) en belanghebbenden in de zin van artikel 1:2 Awb kunnen participeren. De raadpleging van externe deskundigen is geen vorm van publieksparticipatie zoals bedoeld in deze verordening.

Artikel 3 Mandaat
Het college heeft de mogelijkheid zijn bevoegdheden te mandateren. Met deze verordening delegeert het algemeen bestuur een aantal bevoegdheden aan het college. Het college kan dit mandateren, bijvoorbeeld met betrekking tot kleinere projecten waarin participatie plaatsvindt. Ook het opmaken van het in artikel 11 bepaalde eindverslag kan gemandateerd worden.

Hoofdstuk 2 inspraak

Op inspraak is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Inspraak conform afdeling 3.4 van de Awb ziet er als volgt uit: het bestuursorgaan legt het ontwerp met daarbij de stukken die redelijkerwijs nodig zijn om het ontwerp te kunnen beoordelen zes weken ter inzage (artikel 3:11 en 3:16 Awb). In artikel 3:12 Awb is bepaald hoe kennisgeving van de terinzagelegging plaats dient te vinden. Belanghebbenden kunnen tijdens de zes weken dat het ontwerp ter inzage ligt schriftelijk of mondeling hun zienswijze naar voren brengen (artikel 3:15 Awb). Het bestuur beoordeelt alle ingediende zienswijzen en besluit of deze al dan niet tot aanpassing van het beleidsvoornemen of het besluit moeten leiden. Degenen die bij de voorbereiding hun zienswijze naar voren hebben gebracht, worden over het definitieve besluit en eindverslag geïnformeerd. Dit gebeurt tegelijkertijd met of zo spoedig mogelijk na de bekendmaking van het besluit (artikel 3:43 en 3:44 Awb). Vermeld moet hierbij worden welke rechtsbescherming openstaat tegen het genomen besluit (artikel 3:45 Awb).

Artikel 4 tot en met 8
Artikel 4 tot en met 8 zijn een uitwerking van de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht

Artikel 4
Het is aan de beoordeling van het college ten aanzien van welke beleidsvoornemens inspraak wordt verleend. In artikel 4 worden de besluiten aangewezen waarop de procedure van inspraak op grond van deze verordening van toepassing is. Als in wetten en andere hogere regelgeving is bepaald dat inspraak verplicht is, gaan die bepalingen vóór; de verordening heeft dus een aanvullend karakter.

Het is duidelijk dat de inspraakprocedure met name zijn werking moet vinden in het vaststellen van besluiten van het algemeen bestuur met een algemene strekking. Voor besluiten die een individu of een beperkte groep betreffen, is het houden van een inspraakprocedure niet altijd noodzakelijk.

Op de in het derde lid opgesomde besluiten wordt inspraak verleend. Voor de legger zoals bedoeld in artikel 2.39 van de Omgevingswet is de inspraak geregeld in deze verordening. De bepaling is tevens van toepassing op de legger als bedoeld in artikel 78 Waterschapswet, die de onderhoudsplicht regelt.

In het vierde lid is aangegeven in welke gevallen geen inspraak wordt verleend. De reden dat belastingverordeningen uitgezonderd zijn, is te vinden in het feit dat deze verordeningen in hoofdzaak dienen ter vaststelling van de tarieven. De basis voor de tarieven wordt gelegd in de kostentoedelingsverordening en de begroting. De kostentoedelingsverordening is een algemeen verbindend voorschrift en valt onder de inspraakprocedure. Voor vaststelling van de begroting geldt de procedure uit de artikelen 100 en 101 van de Waterschapswet. Hiermee is de inspraak op voorhand al voldoende verzekerd. In de memorie van toelichting bij de Veegwet (Kamerstukken II, 2007-2008, 31 515, nr. 3) inzake de Waterschapswet wordt tevens expliciet tot uitdrukking gebracht dat belastingverordeningen niet onder de Inspraakverordeningen behoeven te vallen.

Artikel 5
Op grond van artikel 79 Waterschapswet worden de regels gesteld voor ingezetenen en belanghebbenden.

Artikel 6 Inspraakprocedure
Met deze bepaling wordt duidelijk gemaakt dat ook wanneer er wordt gekozen om inspraak toe te passen, hierop de procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is.

In het tweede lid is bepaald dat het college een andere inspraakprocedure kan vaststellen. In bepaalde gevallen kan het namelijk wenselijk zijn om het ontwerp ter inzage te leggen, maar de inspraak daarover anders te organiseren of met andere termijnen te werken. Het college heeft dus de mogelijkheid tot maatwerk.

Artikel 7 Terinzagelegging
Artikel 3:11 Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat het ontwerpbesluit ter inzage moet worden gelegd; dit artikel geeft daarvan een verdere uitwerking.

Artikel 8 Eindverslag
De Waterschapswet en de Awb geven geen regels over de rapportage naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen. Wel is bepaald dat de stukken voor ter inzage moeten worden gelegd en dat er van de mondeling ingekomen zienswijzen een verslag moet worden gemaakt (artikel 3:14 respectievelijk artikel 3:17 van de Awb).

In artikel 8 van deze verordening worden nadere regels gegeven omtrent de rapportage van de gehouden inspraakprocedure. Op deze manier kan het bestuursorgaan een duidelijk en volledig beeld krijgen van de ingekomen zienswijzen en kan het op basis hiervan een volledige belangenafweging maken.

Hoofdstuk 3 Publieksparticipatie

Artikel 9
Het college bepaald of participatie plaatsvindt. Het heeft op basis van artikel 3 van deze verordening de mogelijkheid deze bevoegdheid voor bepaalde gevallen te mandateren aan bijvoorbeeld een directeur of een basistaakmanager.

In het derde lid is bepaald wanneer geen participatie plaatsvindt. Soms is participatie zinloos doordat het waterschap in zijn handelen gebonden is aan hogere wetgeving of doordat hogere wetgeving deze uitsluit. Ook kan participatie overbodig zijn omdat het proces al eens doorlopen is

Artikel 10
Het waterschap heeft participatiebeleid (2022) vastgesteld. Dit beleid wordt toegepast binnen de participatieprocedure.

Artikel 11
Het eindverslag kan in beknopte vorm en op hoofdlijnen maar er dient in ieder geval stilgestaan te worden bij de in tweede lid genoemde aspecten. Dit betekent dat het eindverslag globaal van karakter kan zijn en dus minder gedetailleerd dan het eindverslag bij de inspraakprocedure.

Hoofdstuk 4 Overheidsparticipatie

Artikel 12 Procedure overheidsparticipatie
Bij de beoordeling van een initiatief wordt niet alleen het participatiebeleid betrokken maar ook ander door het waterschap vastgesteld beleid. Een initiatief wordt dus breed beoordeeld.

Een publieksinitiatief kan worden ingediend door ingezetenen, maatschappelijke organisaties, bedrijven of andere belanghebbenden. Voor de indiening van het initiatief is

door het college een model vastgesteld. Het model helpt het college om voldoende informatie te verkrijgen om een initiatief te beoordelen.

In het derde lid is bepaald dat als een publieksinitiatief wordt ingediend door een ingezetene, dan moet de ingezetene kiesgerechtigd zijn voor de waterschapsverkiezingen. Wie kiesgerechtigd is, is vastgelegd in artikel B2a van de Kieswet. Om ook jongeren te betrekken is de leeftijd waarop initiatiefvoorstellen kunnen worden ingediend verlaagd naar 16 jaar. Jongeren kunnen op deze wijze betrokken worden bij het waterschap.

De relatieve weigeringsgronden staan in het vijfde lid. Het college kan een afweging maken of de hier bepaalde weigeringsgronden een initiatief in de weg staan. De absolute weigeringsgronden zijn opgenomen onder lid 6. Als één van deze gronden van toepassing is wordt het verzoek om overheidsparticipatie afgewezen. Deze vloeien vooral voort uit doelmatigheidsoverwegingen. Het heeft bijvoorbeeld weinig zin het bestuur te belasten met initiatieven waar het geen beslissende bevoegdheid in heeft of met onderwerpen waar het eerder al besluiten over heeft genomen. Ook moet voorkomen worden dat het andere procedures zoals bezwaar- of beroepsprocedures doorkruist.

Artikel 13
Een initiatief kan voor zowel het waterschap als initiatiefnemers gevolgen hebben voor de lange(re) termijn waarbij inspanning van beide partijen wordt verlangd. Daarom worden de afspraken schriftelijk vastgelegd.

Hoofdstuk 5 Uitdaagrecht

Algemeen
Het uitdaagrecht (ook wel Right to Challenge) biedt inwoners en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid om taken van het waterschap over te nemen als zij denken deze beter of efficiënter te kunnen uitvoeren. Dit onderdeel is het gevolg van de Wet versterking participatie op decentraal niveau (2024) waarbij decentrale overheden verplicht zijn gesteld regels op te nemen in de participatieverordening ten aanzien van het uitdaagrecht. Het waterschap mag deze regels zelfstandig invullen.

Anders dan een gemeente of provincie heeft een waterschap een gesloten taakstelling. Het waterschap mag uitsluitend de taken uitoefenen die zijn opgedragen op grond van de Waterschapswet of provinciale verordening. De Waterschapswet deelt deze taken toe aan het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur. In de praktijk betekent dit dat het feitelijk overnemen van waterschapstaken slechts beperkt mogelijk is (Memorie van Toelichting, 36210. Nr. 3, vergaderjaar 2022-2023).

Deze wettelijke taken, zoals het beheer van waterkeringen (dijken), het zuiveren van afvalwater, het waterkwantiteitsbeheer en waterkwaliteitsbeheer vereisen specifieke deskundigheid, continuïteit en toezicht. Ook kunnen veiligheid en volksgezondheid in het geding zijn. Deze taken lenen zich dus niet direct voor het uitdaagrecht. Onderhoud van groen of natuur, educatie en bewustwordingstrajecten zullen eerder in aanmerking komen.

Voorbeelden van uitdaagrecht zijn de Marken, bijvoorbeeld Marke Lochem en Marke Rekken. Dit zijn stichtingen die de oever en aanliggende gronden beheren (niet het doorstroomprofiel). Hierbij is in afstemming met het waterschap een beheer- en onderhoudsplan vastgesteld waarbij veel aandacht is voor ecologie. Voor deze gronden is een bruikleenovereenkomst afgesloten, met een financiële bijdrage van het waterschap.

De verzoeken van natuurlijke personen of rechtspersonen in het kader van het project Elke druppel de grond in vallen *niet* onder het uitdaagrecht. Het waterschap nodigt de deelnemers namelijk zelf uit om deel te nemen aan het project. Daarnaast blijft de bediening van de

stuwen en het toezicht hierop de eindverantwoordelijkheid van het waterschap. Er is dus geen sprake van een overdracht van een taak van het waterschap (waterkwantiteitsbeheer / peilbeheer) maar slechts gedeeltelijk bediening van de stuwen onder toezicht van het waterschap.

Artikel 14
Het uitdaagrecht is bedoeld voor rechtspersonen zonder winstoogmerk, zoals bewonersorganisaties, stichtingen of verenigingen. Commerciële rechtspersonen zijn uitgesloten omdat het publieke belang voorop staat.

Wanneer natuurlijke personen – dus inwoners die niet zijn verenigd in een stichting, vereniging of andere rechtspersoon zonder formele juridische structuur- gebruik willen maken van het uitdaagrecht, zou dit risico's met zich meebrengen op het gebied van aansprakelijkheid, continuïteit en verantwoording. Om deze risico's te beperken, wordt aangeraden samen te werken met een bestaande organisatie of zich te verenigen in een rechtspersoon.

Artikel 15 tot en met 18
Het college beoordeeld elk verzoek afzonderlijk. Er is bewust gekozen voor maatwerk; niet elke taak leent zich voor overname. Daarom zijn er duidelijke uitsluitingsgronden opgenomen in artikel 15.

Het college beoordeelt of het verzoek voldoet aan de voorwaarden. Daarbij wordt ook gekeken naar algemeen belang, bestaand beleid en uitvoerbaarheid. Bij een positief besluit worden de afspraken schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. Het college behoudt zich het recht voor om bijvoorbeeld bij wijziging van het beleid de overeenkomst eenzijdig te wijzigen of beëindigen. Dit gebeurt altijd met zorgvuldigheid en in overleg met de betrokken partijen.